

Projectpartners:

Nieuwsbrief 7

ADLO-project “Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf”

Jaargang 2, nummer 7

November 2013

Voorwoord

Beste lezer,

In het kader van het ADLO Demonstratieproject “**Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf**” bezorgen we u een zevende nieuwsbrief.

In de vorige nieuwsbrieven werd het begrip ‘overtallige biggen’ reeds aangehaald. In deze nieuwsbrief wordt daar verder op ingegaan, en worden de resultaten van een enquête rond managementmaatregelen en opfoksystemen voor overtallige biggen besproken.

Veel leesgenot,

De projectgroep

In dit nummer:

Voorwoord	1
Inleiding	2
Algemene visie	2
Opfokstrategieën	2
Conclusie	4

Inleiding

Doorheen het project is reeds meermaals gesproken over 'overtallige biggen' in de moderne zeugenhouderij. In de vorige nieuwsbrief werd in dat kader een demoproef besproken die verschillende strategieën uittestte om het probleem van de overtallige biggen aan te pakken, nl. recuedecks en pleegzeugen.

Om een meer algemeen beeld te schetsen in welke mate verschillende managementmaatregelen en opfoksystemen voor overtallige biggen in Vlaanderen worden gehanteerd, werden schriftelijke enquêtes bij 217 zeugenhouders afgenomen. De resultaten van deze bevraging worden hieronder besproken.

Algemene visie

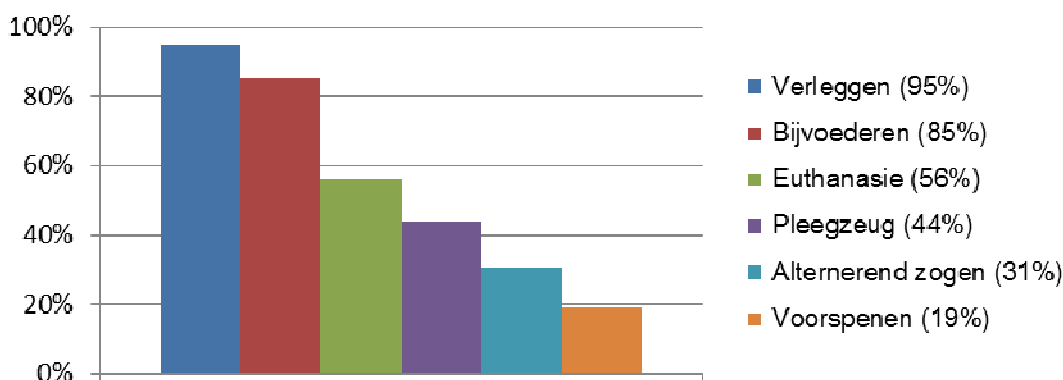
De resultaten tonen aan dat 62% van de ondervraagde zeugenhouders moeilijkheden met de biggenopfok ervaart. De helft van deze varkenshouders wijt die moeilijkheden vooral aan overtallige biggen. Verder is een derde van de zeugenhouders de mening toegedaan dat hoogproductieve zeugen een

mindere conditie hebben omwille van hun hoger aantal (te zogen) biggen. Een klein percentage (9%) van de varkenshouders ziet in hoogproductieve zeugen zelfs een slechte zaak voor het dierenwelzijn.

Het merendeel van de ondervraagde varkenshouders (64%) verwachten in de toekomst meer gespeende biggen. De helft verwacht daarnaast ook dat tomen nog groter zullen worden. Slechts een minderheid (14%) verwacht ook meer doodgeboren biggen.

Opfokstrategieën

Figuur 1 geeft een overzicht van welke strategieën allemaal worden toegepast op de ondervraagde bedrijven. Verleggen en bijvoederen worden het vaakst toegepast. Slechts 1% van de zeugenhouders past geen enkele strategie toe en 6% gebruikt alle voorgestelde technieken, maar de meeste varkenshouders combineren 3 strategieën. De combinatie die hierbij het vaakst (17%) wordt aangehaald is verleggen, bijvoederen en euthanasie.

Figuur 1. Aantal bedrijven dat elk opfokstelsel toepast

1. Verleggen

Bij het verleggen van biggen wordt getracht om meer homogene tomen te vormen. Gemiddeld wordt daarbij 12% van de biggen verlegd. Het merendeel (66%) van de ondervraagde varkenshouders ziet er geen probleem in dat biggen door een andere zeug dan de moederzeug worden grootgebracht. Welke biggen worden verlegd, varieert van bedrijf tot bedrijf. Meestal, op 54% van de bedrijven, worden de zwaarste biggen verlegd, maar regelmatig (37%) worden ook zowel zware als lichte biggen verlegd. Die lichte biggen worden in 52% van de bedrijven in kwestie bij een jonge zeug geplaatst.

2. Bijvoederen

Doorheen de kraamstalperiode kan de melkproductie van de zeug onvoldoende worden om de maximale gewichtstoename van de biggen te ondersteunen. Daarom wordt er vaak extra voeder voor de biggen voorzien, dit wordt bijvoederen genoemd. Bijvoederen in de kraamstal gebeurt doorgaans (91%) bij alle biggen, zowel de zware als de lichtere. Naast vaste voeders of brijvoeders geeft de helft van de ondervraagde varkenshouders kunstmelk. Hierbij merkt het merendeel (60%) van de varkenshouders wel op dat ze kunstmelk niet even hoog inschatten als zeugmelk.

3. Pleegzeugen

Pleegzeugen zijn zeugen die worden ingezet om biggen van andere zeugen groot te brengen. Bij het inzetten van pleegzeugen is het belangrijk dat de biggen de tijd hebben gekregen om biestmelk op te nemen bij de moederzeug. Gemiddeld wordt 7% van de biggen bij een pleegzeug geplaatst, tot 3 dagen na de geboorte. Een te ruimen zeug

wordt het vaakst (43%) als pleegzeug gebruikt, daarnaast komen ook vroeger gespeende (32%) en vroeger gedekte (25%) zeugen voor. De biggen die bij de pleegzeug terecht komen zijn vaak (61%) de zwaarste biggen, maar ook de lichtste biggen worden door een deel (30%) van de ondervraagde varkenshouders bij een pleegzeug geplaatst.

4. Alternierend zogen

Alternierend zogen betekent dat niet alle biggen constant samen bij de zeug kunnen zuigen. De biggen worden in groepen gesplitst zodat de groepen alternierend bij de zeug worden gelaten. Uit de enquête blijkt dat indien alternierend zogen wordt toegepast, gemiddeld 19% van de worpen afwisselend worden gezoogd. De groep wordt meestal (93%) opgesplitst in twee groepen, en dit bij zeugen met minstens 15 biggen. De groepen worden doorgaans 4 keer per dag afgewisseld. Bij deze methode moet worden opgemerkt dat het een zeer arbeidsintensief systeem is.

5. Voorspenen

De wet schrijft voor dat biggen (in uitzonderlijke gevallen) ten vroegste op 21 dagen mogen worden gespeend. Toch zien we dat varkenshouders die in de praktijk een oplossing zoeken voor overtallige biggen, soms vroeger gaan spenen. Bij voorspenen wordt een deel van de biggen vroeger gespeend, meestal op een leeftijd van 6-10 dagen. Bedrijven die dit toepassen, doen dit gemiddeld bij 18% van de worpen. Per worp wordt dan ofwel een deel (1 tot 4 biggen per worp) ofwel de volledige worp voorgespeend. Wanneer gekozen wordt voor een deel van de worp, zijn het bijna altijd (94%) de zwaarste biggen die worden voorgespeend. Zeu-

gen waarvan de volledige worp wordt voorgespeend, kunnen nadien eventueel worden ingezet als pleegzeug. De biggen worden verplaatst naar een couveuse (vb. rescuedeck), naar een voorspeenbatterij, de gewone biggenbatterij of een leeg kraamhok.

Hoewel het vervroegen van de speenleeftijd voor een hoger productiegetal zorgt, zijn de meeste zeughouders geen voorstander van voorspenen. Immers 66% zou zijn biggen niet vroeger spenen indien dit volgens de wet toegelaten zou zijn.

6. Euthanasie

Varkenshouders die aangaven dat euthanasie wordt toegepast, verklaarden dat enkel niet of weinig levensvatbare biggen worden geëuthanaseerd. Dat komt gemiddeld overeen met 1,6% van de biggen. In de enquête werd niet naar de wijze van euthanasie gevraagd. Er wordt wel opgemerkt dat euthanasie in principe enkel door een dierenarts mag worden uitgevoerd. Uitzondering hierop is euthanasie door personen met de nodige kennis en vaardigheden om volgens de minst pijnlijke methode te doden. Er wordt van uitgegaan dat bij een zeer jonge big de varkenshouder in staat is dit zeer snel en zo pijnloos mogelijk uit te voeren teneinde erger lijden te voorkomen. Toegelaten methoden om een big te doden die toepasbaar zijn op een bedrijf, zijn het penetrerend penschiettoestel (gevolgd door een andere methode

om de dood te verzekeren, vb. verbloeding) en een percuterende slag op de kop. Deze laatste methode is enkel toegelaten voor biggen tot 5 kg (Europese Verordening 1099/2009).

Algemene bemerkingen

Naarmate de bedrijfsgrootte en het productiegetal toenemen, worden de besproken opfokstrategieën vaker toegepast. Daarnaast valt op dat ook bedrijven die werken met een meerwekensysteem de besproken opfokstrategieën vaker toepassen.

De technieken die tot nu toe werden besproken, zijn technieken die worden toegepast voor het spenen van de biggen. Daarnaast kunnen ook speciale behandelingen worden voorzien na het spenen. Van de bevroegde bedrijven, voorziet 77% een apart hok of speciale bijvoeding voor zwakke biggen na het spenen.

Conclusie

Een algemene opmerking die geuit werd is dat er vaak te veel nadruk wordt gelegd op een hoog productiegetal zonder rekening te houden met de kostprijs. Hoogproductieve zeugen hebben volgens de varkenshouders immers meer zorg en opvolging nodig. Een evenwicht vinden tussen meer biggen en gezonde biggen met een goed speengewicht is volgens hen de boodschap. Het is dus belangrijk om de technische en de financiële resultaten aan elkaar te koppelen.

VERANTWOORDELIJKE UITGEVER

KILTO VZW
Bert Driessen
Kleinhoefstraat 4
2440 Geel
T: 014/562327
F: 014/562331

Email:
bert.driessen@kuleuven.be

Deze nieuwsbrief is een uitgave van KILTO vzw in het kader van het ADLO-demonstratieproject 'Economische en technische kengetallen in het moderne varkensbedrijf'.

Werkten mee aan deze nieuwsbrief : D. Fremaut, H. Vandenberghe, S. Van Beirendonck, J. Van Thielen en B. Driessen.

Email voor opmerkingen, bijkomende info over dit project of om deze en volgende nieuwsbrieven elektronisch te ontvangen:
varkens.kempen@thomasmore.be

Dit demonstratieproject wordt medegefinancierd door de Europese Unie en het Departement Landbouw en Visserij van de Vlaamse Overheid

